

هدایت الله فلسفی

رتبه: برگزیده اول بخش بزرگان

تحصیلات: دکتری

عنوان اثر: سیر عقل در منظومه حقوق

بین الملل

HEDAYATOLLAH FALSAFI

Rank: 1st Rank in the Adult Section

Degree: PhD

Research Title: The Course of Reason in the International Law System

درباره پژوهشگر

هدایت الله فلسفی در سال ۱۳۲۷ در اصفهان به دنیا آمد. ایشان در کنار تحصیلات مدرسه‌ای و اخذ مدرک دیپلم با رتبه اول در سال ۱۳۴۵ به فراگیری علوم حوزوی نیز پرداخت. در همان سال وارد دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران شد و در سال ۱۳۴۹ لیسانس قضایی را به دست آورد؛ سپس، عازم سوئیس شد و در دانشکده حقوق دانشگاه نوشاتل، پس از گذراندن دوره لیسانس ادبیات فرانسه و انگلیسی و اخذ لیسانس و فوق لیسانس حقوق، در سال ۱۹۷۸ با ارائه رساله خود با موضوع «آزمایش‌های هسته‌ای در حقوق بین الملل» موفق به دریافت دکتری حقوق بین الملل شد. این رساله اندکی بعد در سلسله انتشارات آثار علمی دانشگاه نوشاتل به چاپ رسید. دکتر فلسفی در سال ۱۳۵۸ به ایران بازگشت و به تدریس در دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی مشغول شد و هم‌اکنون استاد تمام این دانشکده است. «حقوق بین الملل معاهدات (کتاب تشویقی سال ۱۳۸۰)»، «ماجرای تفسیر در دیوان بین المللی دادگستری»، «صلح جاویدان و حکومت قانون (کتاب برگزیده بیستمین دوره جایزه کتاب فصل)»، «حق، صلح و منزلت انسانی - تأملاتی در مفاهیم قاعده حقوقی، ارزش اخلاقی و بشریت»، «ملل متحد و آرمان بشریت»، «شورای امنیت و صلح جهانی»، «روش‌های شناخت حقوق بین الملل»، «ناوبری دولت‌ها در قبول و اجرای معاهده عدم گسترش سلاح‌های هسته‌ای: تصورات و واقعیات»، «سوء استفاده از حق در آموزه و رویه قضایی بلژیک»، «تحولات دادگستری بین المللی»، «تدوین و اعتلای حقوق بشر در جامعه بین المللی»، «جایگاه بشر در حقوق بین الملل معاصر»، «دیالکتیک عقل و عشق (عدالت آرمانی و آرمان عدالت)»، «حقوق بشریت در برزخ میان عدالت و قدرت»، «حقوق بین الملل: از اراده مطلق تا عقل و واقعیت و واقعیت تا بشریت»، ترجمه کتاب «نهادهای روابط بین الملل» اثر کلیسار (۱۳۶۸) (کتاب برگزیده نهمین دوره کتاب سال) و ترجمه کتاب «سازمان‌های بین المللی» اثر کلیسار (۱۳۷۱) از جمله آثار ایشان است.

چکیده اثر

هر کار فکری حقوقی، از جمله وضع و اجرای قواعد حقوقی، الزاماً باید بر فعالیتی عقلانی و نوعی روش‌شناسی مبتنی بر اصول منطقی متکی باشد. در چنین حالتی، هر قاعده حقوقی به فراخور ماهیتی که دارد باید به صورتی انعطاف‌پذیر نقد و ارزیابی گردد. بدین ترتیب، روش‌شناسی حقوقی در لفظ به معنای علم به روش‌های حقوقی و در اصطلاح به معنای علم به مهارت‌های حقوقدان، قاضی، وکیل و استاد حقوق است. در حال حاضر عموماً پذیرفته شده است که چون هر علم موضوعی خاص دارد، باید روش خاص خودش را دنبال کند.

روش‌شناسی حقوقی در این مفهوم مطالعه شیوه‌ها و روش‌هایی است که حقوقدانان در کارهای تحقیقاتی خود برای وضع و اجرای حقوق و به صورتی کلی‌تر، در جهت رسیدن به راه‌حلی معین به کار می‌بندند. کتاب سیر عقل در منظومه حقوق بین الملل دقیقاً با نشان دادن روش‌شناسی‌های خاص حقوق بین الملل، در هفت دفتر، از چگونگی استدلال در عرصه‌های مختلف این نظام سخن به میان آورده است.

